

uluslararası İktisat Teorisi

1. MAL VE TİCARET TEORİSİ : Arz analizleri

- Mal ticaretini açıklayan teori ve analizlerinde paranın yeri yoktur. Malların fiyatları, mallar cinsindenler. Nispi fiyat
- Bir malın uluslararası fiyatı oluşurken, bu malın fazla arz ve talebi rol oynar
- Büyük ülkede fiyat bu ülke tarafından yapılır küçük ise fiyatı kabullenir

★ Merkantalist düşünceye göre bir ülkenin ihracatı ithalatından büyük olmalıdır.

★ İlk sistematik ticaret teorisi Merkantalist dönemdir.

Daha sonraki dönemde, sanayi devrimi etkisi ile İngiltere'nin elinde mal birikir. Ama Merkantalist felsefeye göre bu mallar ellerinde kalacaktır. Bu düşünce den vazgeçmelidirler.

Sonrasında Adam Smith'in 'birakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler' (Liberalizmin temsilcisi) düşüncesini kullanarak hergöre tasarılar ve serbest ticaret politikasına yaklaşırlar.

Adam Smith - milletlerin zenginliği - Liberal Düşünce - Ahlak FİS.

Birakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler
Hükümet piyasaya müdahale etmesin.
Görünmez el
Uzmanlaşma

modern iktisat
mutlak üstünlük teorisi

O zamanla malın değeri

nispi fiyata
emek

MUTLAK ÜSTÜNLÜKTEN, MUKAYESE ÜSTÜNLÜK

MUTLAK ÜSTÜNLÜK - Adam Smith'in Teorisine göre;

Bir ülke başka bir ülkeye ticarete o ülke kadar ucuzu üretemediği malları ondan satın almak amacıyla girer. Eğer bütün malların üretiminde kendisi üstün ise diğer ülke ile ticaret yapmaz.

Üretimde üstünlük, bir işçinin belirli bir zamanda diğer ülkenin işçisine göre daha çok mal üretmesi durumudur.

1 İŞÇİ 1 GÜNDE

	Tr	Alm
Buğday	90 kg	60 kg
Kumas	30 m	90 m

mutlak üstünlük kimde?

- Türkiye Buğdayda mutlak üstünlüklere sahip.
- Almanya Kumasta mutlak üstünlüklere sahip.

Nispi fiyatlarda da görebiliriz-

- Almanya'da nispi fiyatlar
 $60 \text{ kg buğday} = 90 \text{ m kumas}$
 $1 \text{ kg buğday} = 0,6 \text{ m kumas}$
- Türkiyede nispi fiyatlar
 $90 \text{ kg buğday} = 30 \text{ m kumas}$
 $1 \text{ kg buğday} = 0,3 \text{ m kumas}$

★ Adam Smith'e göre Türkiye buğdayda uzmanlaşsın sadece buğday satılsın. Almanya ise kumasta uzmanlaşsın, ve sadece kumas satılsın.

1 kg buğday üretmek için 0,3 m kumastan vazgeçmek zorunda.
Türkiyede
1 kg buğday 0,3

0 Ticaret Olmadan :

	Buğday	Kumas
Türkiye	45 kg	15 m
Almanya	30 kg	45 m
Toplam Üretim	75 kg	60 m
	$\underbrace{\hspace{2cm}}$ yarım günde	$\underbrace{\hspace{2cm}}$ yarım günde

0 Ticaretten sonra :

	Buğday	Kumas
Türkiye	90 kg	0 m
Almanya	0 kg	90 m
Toplam Üretim	90 kg	90 m
	$\underbrace{\hspace{2cm}}$ Tam 6'ın	

- Üretim artmıştır.
- Tam uzmanlaşma.

$1 \text{ kg buğday} = 0,5 \text{ m kumas}$
 $1 \text{ m kumas} = 2 \text{ kg buğday}$

Dünya üzerinde nispi fiyat nedir?

Tr, $1 \text{ kg buğday} = 0,3 \text{ kumas} = \text{maliyeti}$
Alm $1 \text{ kg buğday} = 0,6 \text{ kumas}$

buğ. Türkiye satacak en az 0,3 m kumas maliyeti kadar.
kumas, Almanya satacak 0,3 - 0,6 m kumas arasında olmalı

1 İsci 1 Günde

	Tr	Alm
Buğday	90 kg	60 kg
Kumas	30 m	90 m

- Türkiye buğdayda mutlak üstünlüklere sahip
- Almanya kumasta mutlak üstünlüklere sahip

Türkiye'de nispi fiyatlar :

$$\begin{aligned} 90 \text{ kg buğday} &= 30 \text{ m kumas} \\ 1 \text{ kg buğday} &= 0,3 \text{ m kumas} \\ 1 \text{ m kumas} &= 3 \text{ kg buğday} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 1 \text{ kg buğday} &= 0,15 \text{ m kumas} \\ 1 \text{ m kumas} &= 2 \text{ kg buğday} \end{aligned}$$

Almanya'da nispi fiyatlar :

$$\begin{aligned} 60 \text{ kg buğday} &= 90 \text{ metre kumas} \\ 1 \text{ kg buğday} &= 0,16 \text{ m kumas} \\ 1 \text{ m kumas} &= 1,5 \text{ kg buğday} \end{aligned}$$

1 İsci 1 Günde

	Tr	Alm
Buğday	90 kg	120 kg
Kumas	30 m	90 m

- Adam Smith'e göre (mutlak üstünlük teorisine) göre her 2 malda da Almanya'da. Adam Smith'e göre Ticaret olmaz.

★ David Ricardo der ki mukayeseli olarak , hangi malda üstünlüğü daha fazla ise o malda uzmanlaşmalı ve ihraç etmelidir. Diğer malı da diğer ülkeye bırakmalı ve ithal etmelidir.

Türkiye'de nispi fiyatlar.

$$\begin{aligned} 90 \text{ kg buğday} &= 30 \text{ m kumas} \\ 1 \text{ kg buğday} &= 0,3 \text{ m kumas} \\ 1 \text{ m kumas} &= 3 \text{ kg buğday} \end{aligned}$$

buğday Tr daha ucuz.

*Tic. açıkların nispi fiyat farklılıklarıdır.

Almanya'da nispi fiyatlar.

$$\begin{aligned} 120 \text{ kg buğday} &= 90 \text{ m kumas} \\ 1 \text{ kg buğday} &= 0,75 \text{ m kumas} \\ 1 \text{ m kumas} &= 1,3 \text{ kg buğday} \end{aligned}$$

$$1 \text{ m kumas} = 2 \text{ kg buğday}$$

• Ticaret olmazsa :

	Tr	Alm	Toplam
Buğday	45 kg	60 kg	105 kg Buğday
Kumaş	15 m	45 m	+ 60 m kumaş
			165

yarım gün

• Ticaretten sonra :

	Tr	Alm	Toplam
Buğday	90 kg	0 kg	90 kg Buğday
Kumaş	0	90 m	90 m Kumaş
			+ 180

buğday 90 kg = 20 m kumaş m 1

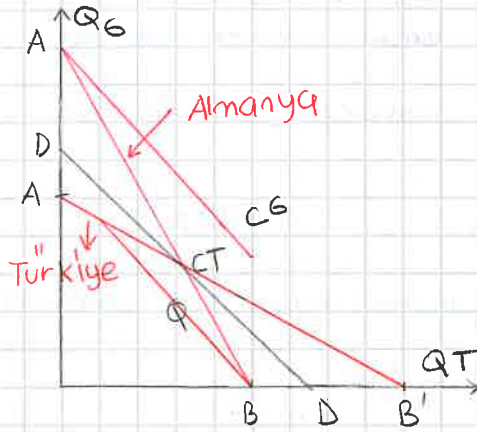
* üretim artmıştır.

David Ricardo

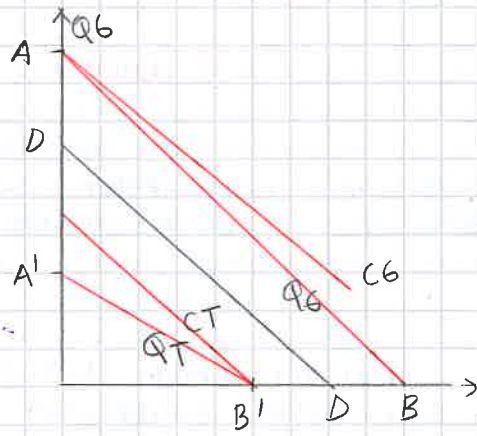
- Almanya her iki maldaki da Türkiye'ye göre mukayeseli üstünlüğe sahiptir. Adam Smith'e göre böyle bir durumda ticaret olmaz.
- Ancak David Ricardoya göre : Ülke hangi malın üretiminde daha avantajlı ise onu üretmeli ve tam uzmanlaşmaya gitmelidir.
- Almanya kumaşta, Türkiye ise buğdayda mukayeseli üstünlüğe sahiptir.

Modelin Varsayımları

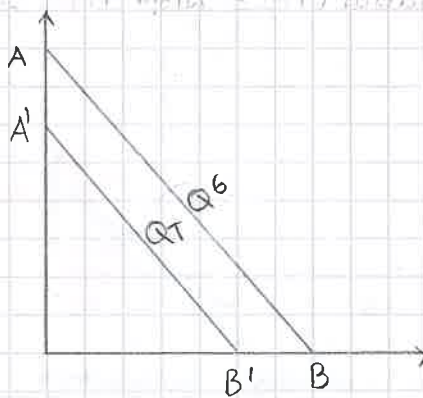
- Ticaret frampa olarak yapılır. (Takas)
- Değeri yaratan tek ve sabit bir faktör emektir.
- Üretim faktörleri ülke içinde tam hareketli, ülkeler arasında hareketsizdir.
- Tam rekabet şartları geçerlidir.
- Taşıma maliyetleri sıfırdır.
- Ekonomi tam istihdamdadır.

Nispi fiyatlar farklıdır.
Hem Smith hem Ricardo'ya
göre **ticaret başlar.**

Nispi fiyatlar farklıdır.
Smithe göre **ticaret olmaz.**
Ricardo'ya göre **ticaret başlar.**

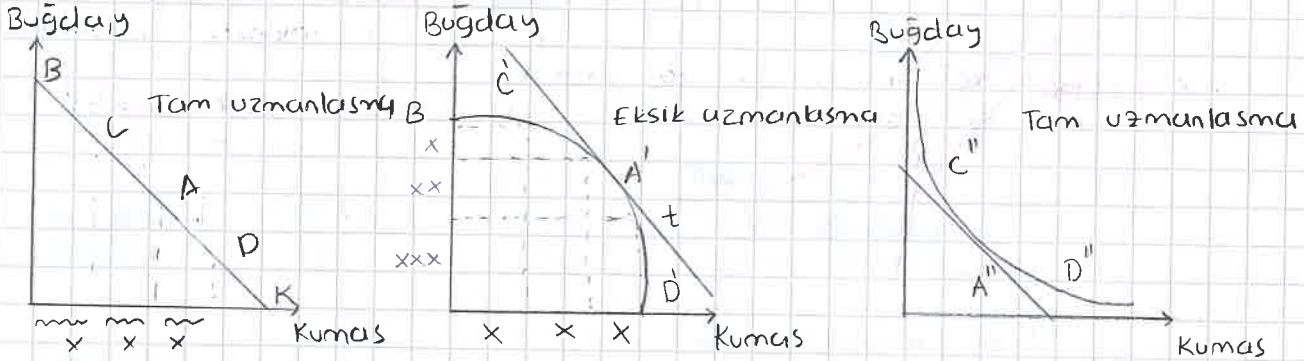
Nispi fiyatlar esittir.
Ticaret başlamaz.

Ricardo'ya göre nispi
fiyat farklılığıdır ticareti
başlatan.

Vazgeçme Maliyet Analizi

Ricardo'nun maliyeti oluşturan tek unsuru emek olarak görmesi eksikti.

Bunun üzerine vazgeçme maliyeti analizleri devreye sokuldu.

a. sabit

fırsat
maliyeti
sabitir.

b. artan

her 1 br artış
kumüş üretmek için
vazgeçme maliyeti
sürekli artıyor.

c. azalan

Endüstri geliştikçe
maliyetler düşer.
işçinin etkinliği artar.

artan vazgeçme maliyeti : Kumüş üretimini birim halinde artırsak kumüş üretimi için her birimde da fazla buğdaydan vazgeçmemizin maliyetidir. maliyet artmıştır.

marginal dönüşüm oranı : Ticaret Haddi (TH) = Nispi Fiyat Oranı (NFO)

↑
Üretim olanaklarının eğimi.

→ Denge sağlanır.

- Faktör Donanı Teorisi -

Ülkeler bütün malların üretiminde aynı yatkınlığı gösteremez. Bu farklılığı Heckscher Ohlin - Samuelson nispi fiyat farklılığına bağlamıştır. Ülkelerde faktör yoğunluklarını tanımlamak için iki tür tanım kullanılır.

← ücret başına düşen faiz oranı

Fiyat Tanımı :

$$\left(\frac{r}{w}\right)_A < \left(\frac{r}{w}\right)_T$$

r : sermaye
w : ücret

Miktar Tanımı :

$$\left(\frac{K}{L}\right)_A > \left(\frac{K}{L}\right)_T$$

K :
L : Emek

← Emek başına düşen sermaye

← ücret basınca dükân sermaye

$$\left(\frac{K}{L}\right)_A > \left(\frac{K}{L}\right)_T$$

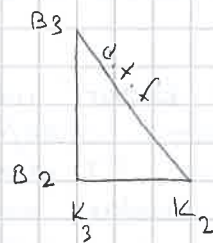
Sermaye Almanya'da çok sermaye yoğun malları daha ucuza üretir. Sermayenin getirisi düşük, faiz düşük. makine üretiminde uzmanlaşır.

Varsayımları

ülke içinde faktör hareketliliği, tüm, ülkeler arası sıfır.

Bugday

Eksik uzmanlaşma

$$B_3 - B_2 = \text{ithalat}$$

Almanyanın dış ticaret
"üçgeni"

ihraç eder. Karsılığında B_2 B_3 kadar buğday ithal eder.

Grafik yorumu

Üretim imkanları eğrisinin fiyat doğrusuna teğet olduğu noktada ülke **üretim** yapar.

Üretim imkanları eğrisinin fiyat doğrusuyla kesiştiği noktada **üretim dengesi**'ni elde ederiz.

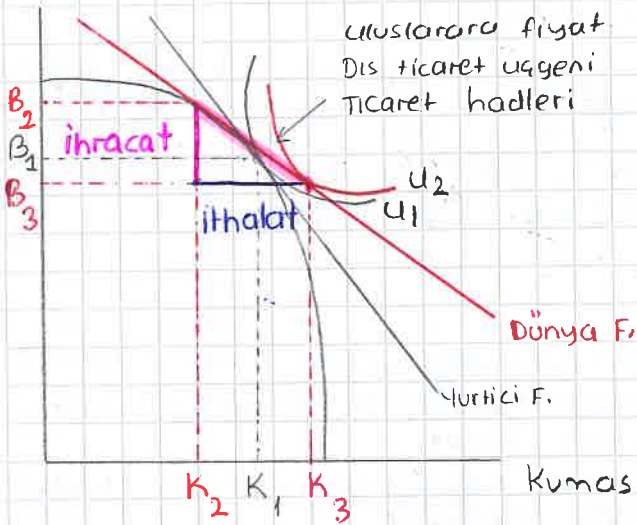
Bütçe - fiyat doğrusu ile farksızlık eğrisinin teğet olduğu noktada **tüketim dengesi**'ne ulaşırız.

farksızlık eğrisi - sosyal kayıtsızlık eğrisi - toplum refahı
Ticarete başladıktan sonra Almanya'da fiyat artmıştır.

Türkiye

Eksik uzmanlaşma

Buğday

Ticaret yokken tüketim ve üretim aynı noktadadır. K_1 ve B_1 .

Ticaretten sonra kumas fiyatı düşer. Buğday fiyatı artar.

Kumas üretimi K_1 den K_2 ye düşer.

Buğday üretimi B_1 den B_2 ye artar.

Türkiyede kumas üretimi K_2 kadar kumas tüketimi K_3 kadar.

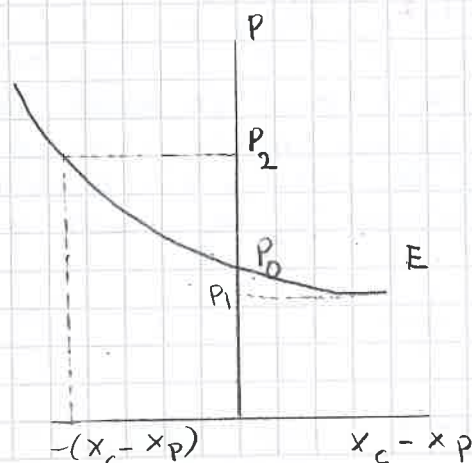
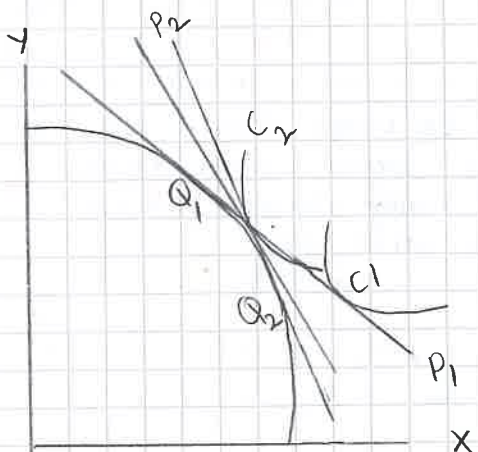
$$K_3 - K_2 = \text{ithalat}$$

Türkiyede buğday üretimi B_2 kadar buğday tüketimi B_3 kadar.

$$B_2 - B_3 = \text{ihracat}$$

Ticaret sonrasında her iki ülkede farksızlık eğrisi daha yüksek düzeye ulaşır, yani daha yüksek refah $U_2 > U_1$

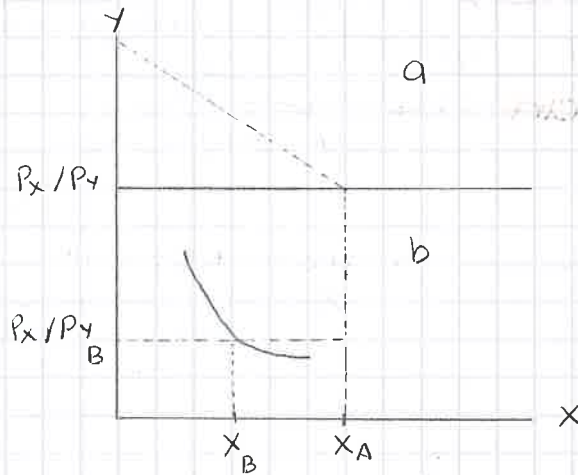
Türkiye ticaretten önce Q_T kadar üretip C_T kadar tüketir. $Q_T = C_T$. Ticaretten sonra buğday üretimi artar, kumas üretimi azalır. Tüketim ise daha yüksek bir refahla C_T olur. B_2 B_3 kadar fazla buğdayı ihraç eder. Karşılığında K_2 K_3 kadar kumas ithal eder.

(a)

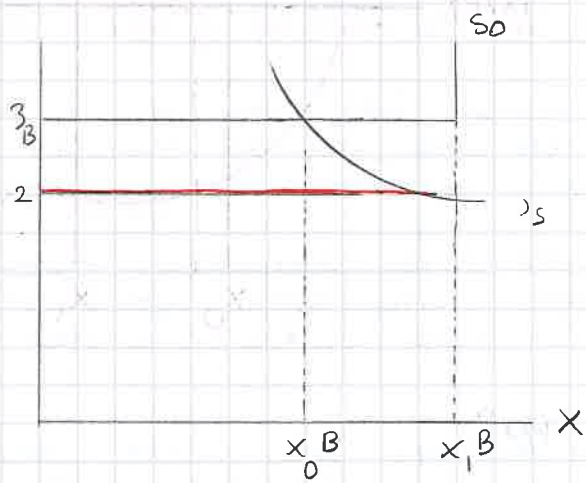
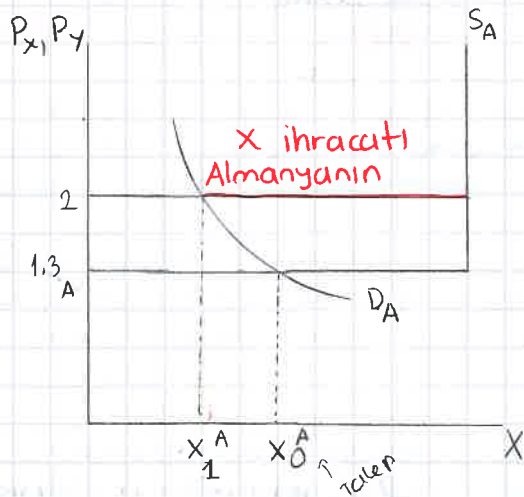
(b)

Fiyat P_1 iken üretim Q_1 , tüketim ise C_1 , fiyat düştüğünde X 'in üretimi artar
 Fiyat P_2 iken X in üretimi artar, tüketimi düşer.

← X in P cinsinden fiyatı

P_x/P_y nispi fiyatları gösterir. Nispi fiyat değişmelerine üretim cevap vermez. Arz eğrisi miktar eksenine paralel gider birden dikleşir. Talep eğrisi normal negatif eğimli bir eğridir. Kapalı ekonomi durumunda X_A ve X_B hem üretim hem tüketim düzeyidir.

1 metre kumaş = 3 kg buğday / $\Downarrow\Downarrow\Downarrow$ Tr.
 1 metre kumaş = 1,3 kg buğday / $\Uparrow\Uparrow$ Alm.

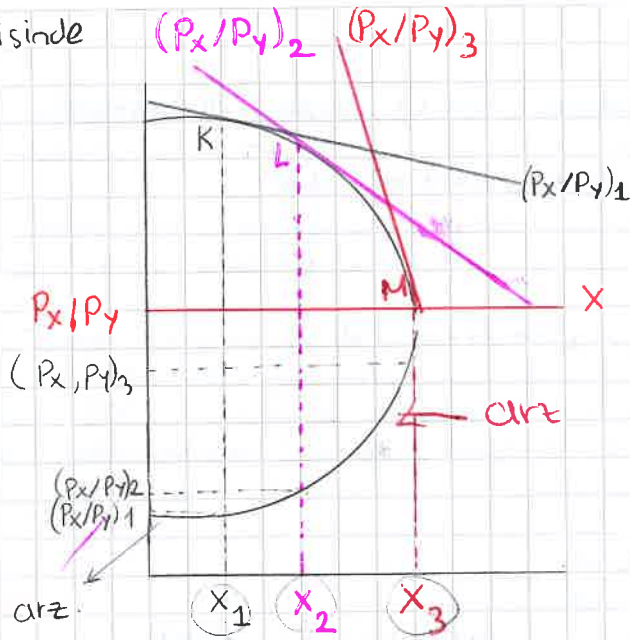
1 metre kumaş = 2 kg buğday

$(P_x/P_y)_A < (P_x/P_y)_B$ olduğu için A, X malına uzmanlaşır.

Ticaretten sonraki $(P_x/P_y)_E$ denge fiyatıdır. X 'in nispi fiyatı A ülkesinde yükselmiş ve B ülkesinde düşmüştür.

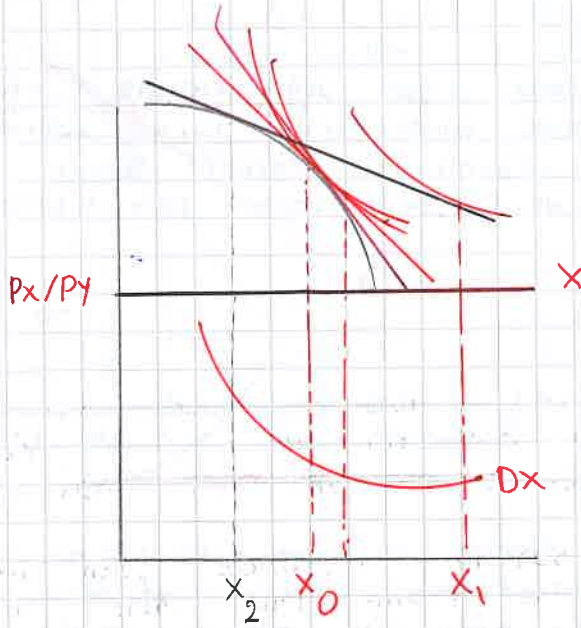
A $(X_2^A - X_1^A)$ kadar X 'i B'ye ihraç eder.

ülke içerisinde

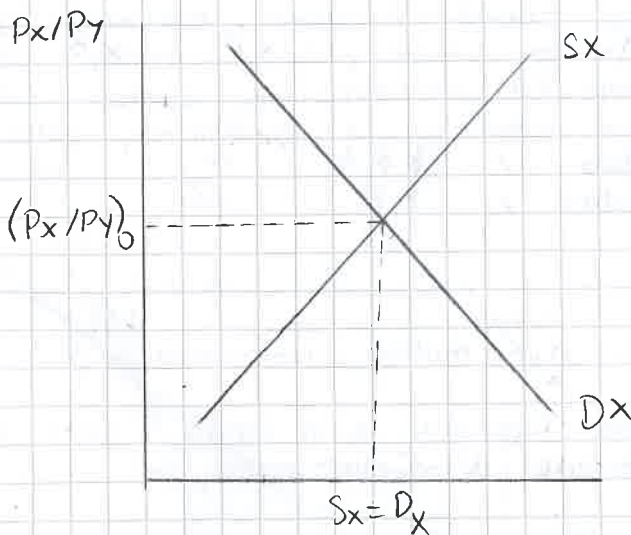

Nispi arz eğrisi
çesitli nispi fiyatlarda
X'in üretimini gösterir

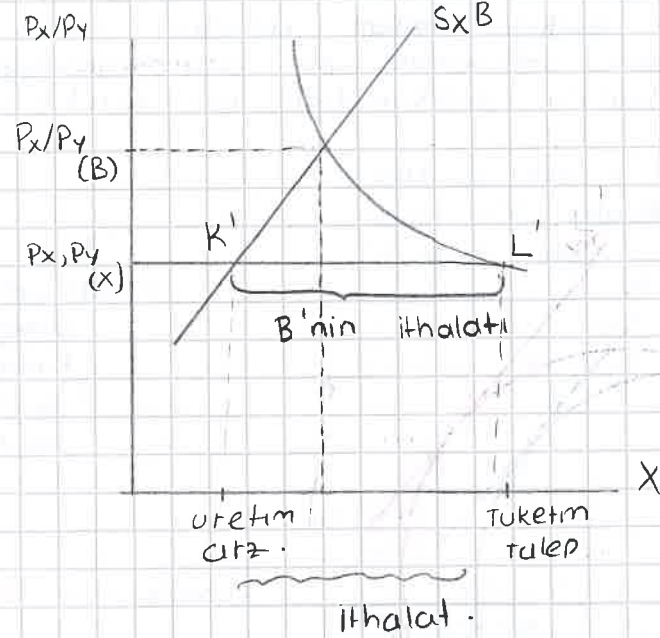
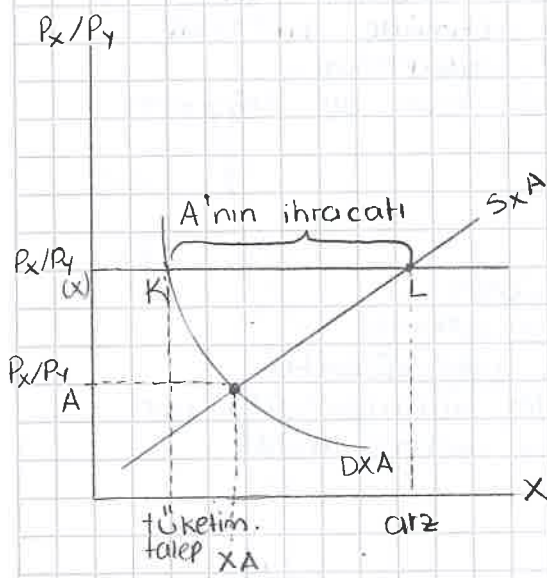
3.ders.
20.20

çesitli nispi fiyatlara
talebin cevabını
gösterir.

Bu iki eğriyi birleştir-
diğimizde K dengeyi
elde ederiz.

iki ülkenin nispi fiyatları farklı olduğu için ticaret başlar.

Ticaret A'da fiyatın yükselmesini B'de fiyatın düşmesini sağlar.

$$(P_x/P_y)_A < (P_x/P_y)_E < (P_x/P_y)_B$$

Faktör Donatımı Teorisinin Türevleri - Faktör Fiyatları Eşitliği Teoremi

Bu teoreme göre ticaret yapan iki ülke aynı sabit getirili üretim fonksiyonuna sahipse uzmanlaşma olmadan her iki malı da üretebiliyorsa ticaretten sonra hem mutlak hem de nispi fiyatları eşitlenir.

Almanya kumaş, Türkiye ise buğday üretiminde uzmanlaşınca, Almanya'da sermaye Türkiye'de ise emeğe talep artar. Ticaretten önce nispi olarak ucuz olan bu faktörlerin getirisi artar. faiz.

Yani uzmanlaşma yokken Türkiye'de emek ucuz, sermaye pahalı. Almanya'da sermaye ucuz emek pahalı. Emek te uzmanlaşmak isteyen Türkiye'de emeğe talep artar. Ücrette artar. Almanya emek fiyatıyla aynı olur.

Stolper - Samuelson Teoremi

Bir malın nispi fiyatında bir artış olduğunda o malın üretiminde yoğun olarak kullanılan faktör diğer faktörlere göre **gelirden daha çok pay** alır.

Türkiye'de emek bol w düşük.

Emek yoğun teknoloji ile üretilen mallar ucuz.

Türkiye emek yoğun mallarda uzmanlaştı.

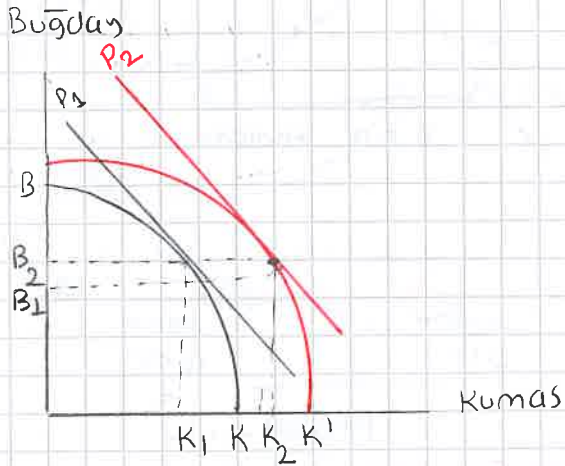
Emek yoğun malların üretimi arttı.

Emek kullanımı arttı w arttı.

Emeğin gelirden aldığı pay arttı.

Rybezynski Teoremi

faktörlerden birinin arzı arttığında, ticaret hadleri sabitken, bu malı yoğun olarak kullanan malın üretiminde bir artış diğer malın üretiminde bir azalmaya yol açar. Ticaret hadleri değişmediği için Ücret - rant oranı da değişmez.

Fiyat aynı
sermaye artmış
kumas üretimi arttı.
emekten yararlanıldığı için
buğday üretimi azaldı.

Leontieff Paradoksu

Leontieff Amerika ile ilgili yapmış olduğu çalışmada Amerikanın emek yoğun mallar ihraç ettiğini ithalata rakip endüstrilerinin ise sermaye yoğun olduğunu bulmuştur. Yani az emekle çok emek yoğun mallar üretiyor.

Bu sonuca çesitli açıklamalar getirilmiştir.

- Amerika'da emek diğer ülkelere göre 3 kat daha verimlidir. Daha fazla beseri sermaye ile donatılmıştır.
- Çalışma doğal kaynakları ihmal eder.
- Tarifeler ticaret kalıplarına etkilemiştir.
- Ücret - rant oranı değiştiği zaman faktör yoğunluğu tersine dönebilir.
- Heckscher-Ohlin teorisi talebi dikkate almamıştır.

Sermaye

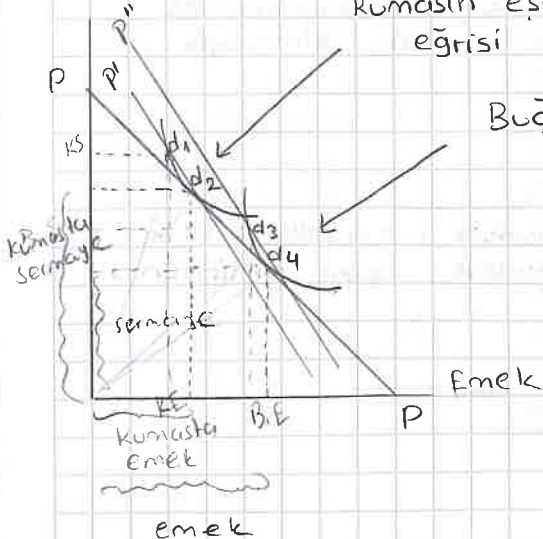
kumasın eşürün
eğrisi

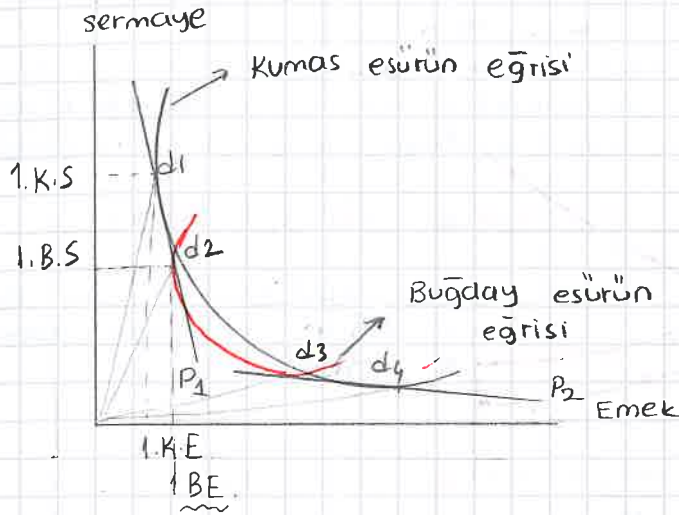
Buğday eşürün
eğrisi

Sermaye yoğun mal kumas
emek yoğun mal buğday

emegin w artarsa fiyat
eğrisi dikleşir.

Fiyat arttı.
Birsey değişmedi.

Kumasta sermaye yoğun
Buğdayda emek yoğun

Od1'de kumas sermaye
yoğun, Od2'de buğday
sermaye yoğun.

faktör fiyatları tersine
dönüş olabilir.

SPESİFİK FAKTÖR MODELİ

Bazı faktörler bazı sanayilere özgüdür.

teknolojik
makineler - tesisat
d. kaynaklar.

$$X = F_X(R_X, L_X)$$

$$Y = F_Y(S_Y, L_Y)$$

R_X ve S_Y spesifik faktör olarak sermaye tiplerini göstermektedir.

$$VMP_{LX} = MP_L \times P_X = W$$

$$VMP_{KX} = MP_K \times P_X = r$$

sermayenin üretimden alacağı pay.

MP : faktör verimliliği

P : fiyat

VMP : marginal faktör değeri

L : emek

K : sermaye

$$MP_L = W / P_X$$

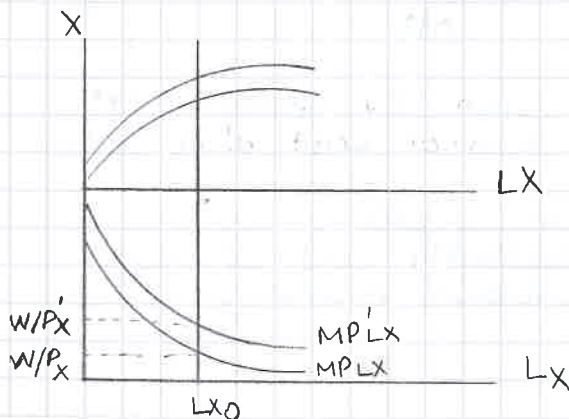
$$MP_L \times P_X = W$$

Her yeni işe
giren işçinin
üretmeye katkısı

Faktör verimliliğinin
fiyat açısından de-
ğeri

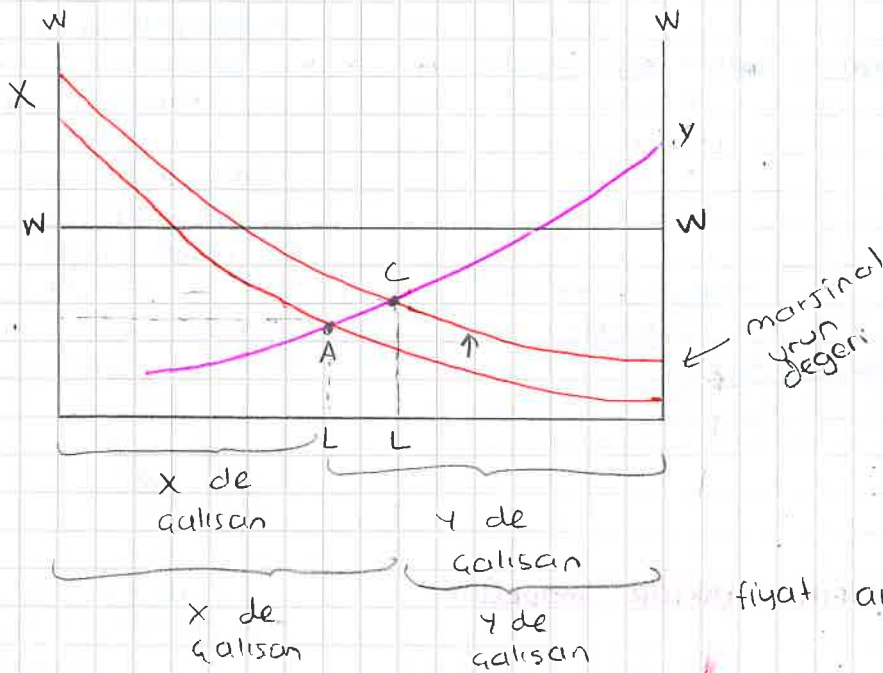
W : ücretler, marginal ürün değerine göre oluşur.

marginal ürün değerini belirleyen şey : faktör ver. x Fiyat.

sektörün üst kısmı X sektöründeki
emeğin toplam hasılatı altı
kısmında ise marginal hasılatı
görülür.

Elimizde ortak bir L (emek) var.
 X malının ve Y malının üretimi var.

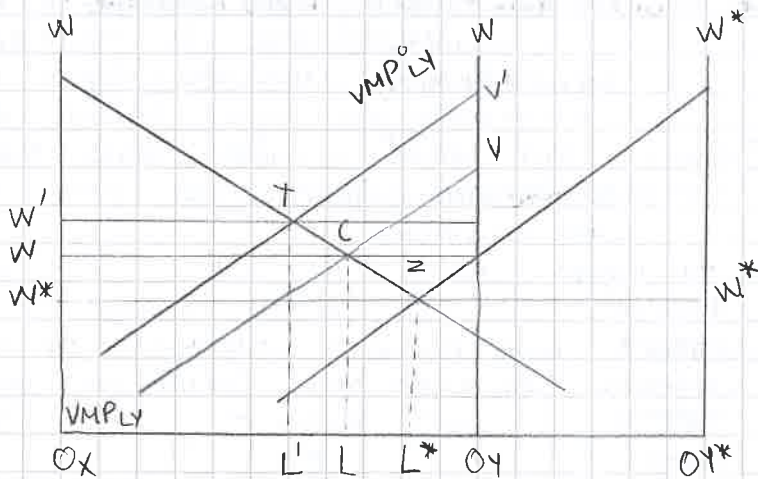

fiyat artarsa, X in

Y mali O_Y orijini ile X mali ise O_X orijini ile gösterilmektedir. Otarşı durumunda denge A noktasındadır. $O_X L$, X sanayinde $O_Y L$, Y sanayindeki emek miktarıdır.

Serbest ticarete atıldıktan sonra P_X de artış bu sanayide emek talebini artırır. İlk etki ücret, L_A dan L_B ye yükselir. Artan emek talebi diğer endüstriden sağlanır, ücret düşer denge ücret düzeyi W' olur. X sanayinde emek $O_X L'$ Y sanayinde $O_Y L'$ olur.

P_X deki artış sonucu X_2 in üretiminin artması R' ye daha fazla talep olması sonucunu doğurur.

Emek miktarında artış olduğunda, orjin O_Y' şeklinde kayar.

Ekonomide denge C' den Z' ye kayar. Nominal ücret düşer, işçilerin durumu kötüleşir.

mobıl faktördeki artış onun reel gelirini düşürür.

Spesifik faktörünün artışı. Spesifik faktördeki artış ise mobıl faktörün reel gelirini artırır, spesifik faktörü düşürür.

Spesifik Faktör ve Rybczynski Teoremi

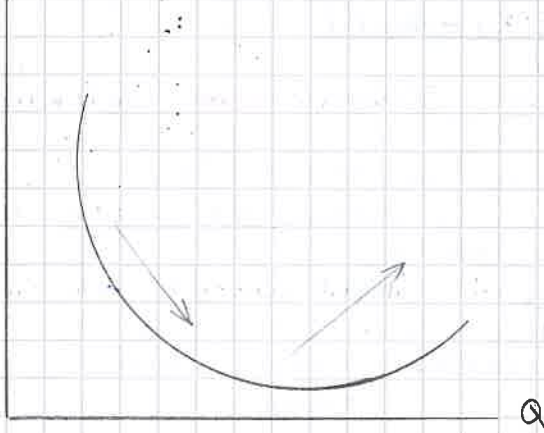
Spesifik faktördeki bir artış, bu faktörü yoğun olarak kullanan malın üretimini artırır, diğerini azaltır. Mobil faktör spesifik faktörün kullanıldığı malın üretimine kayar.

Spesifik faktör durumunda ticaret

Her ülke bol olduğu spesifik faktörün girdi olarak kullanıldığı malı ihraç eder.

Ölçek Ekonomileri ve Ticaret

LAC (uzun dönem ortalama mal.)

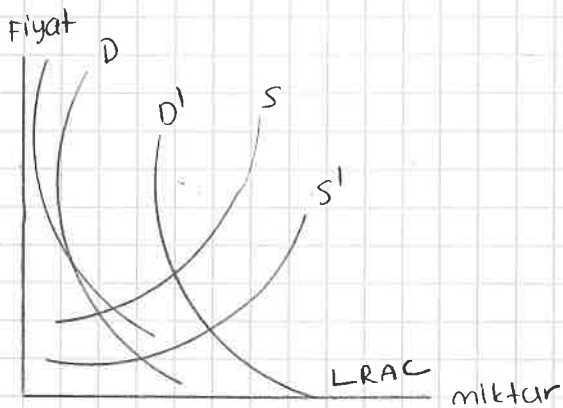

Yönetimde - depolama alanı vs. sorunlaiktindan.

Uzun dönemde gelistikiçe maliyet azalır. Fakat geri de bozulabilir.

Türkiye yurtdışına açılırsa ölçek büyük maliyet azalır. uygun maliyet daha kolay rekabet buna **icisel ekonomiler** denir. Üretim miktarı artar. AC azalır.

- ✓ Ölkeler ekonomileri bütün girdilerde meydana gelen artışa bağlı olarak ortalama maliyetlerde meydana gelen düşmedir.
- ✓ Endüstri genişledikçe maliyetleri düşürür. Ancak bu düşüş bir noktadan sonra yerini artışa bırakır.
- ✓ Marjinal maliyeti en düşük olan firma en çok kazanır ve ticareti de o başlatır.

disial ekonomiler endüstri
genisliyor, AC düşer.

Endüstri İçi Ticaret

Faktör donatımı teorisi ülkeleri faktör yoğunluğuna göre ticaret yapan ülkeler olarak ayırdı. Ancak ülkeler birbirlerine sanayi mallı satılıp alabilirler.

Özellikle gelişmişlik düzeyi yüksek, birbirine komşu, gümrük duvarları aşağı çekilmiş ya da entegrasyona girmiş ülkeler arasında olduğu tespit edilmiştir.

Bu ticaretin yapısını açıklamaz, mevcut ticaretin yapısını ortaya koyar.

Grubel - Lloyd'un metoduyla Endüstri İçi Ticaret Endeksi

$$EIT = \frac{[\sum (X_{ij} + M_{ij}) - \sum (X_{ij} - M_{ij})]}{\sum (X_{ij} + M_{ij})}$$

şeklinde ya da

$$EIT = 1 - \frac{\sum |X_{ij} - M_{ij}|}{\sum (X_{ij} + M_{ij})}$$

şeklinde hesaplanır.

$EIT = 1$ dursa bütün sanayilerde ticaret endüstri içidir.
 $EIT = 0$ olursa ticaret endüstriler arası ticarettir.

$X = 0$ ihracat
 $M = 100$ ithalat

$$\frac{|0 - 100|}{0 + 100} = \left| \frac{-100}{100} \right| = 1 \quad 1 - 1 = 0$$

ticaret endüstriler arası.

Makine endüstrisinde $X = M$ $EIT = 7$

$$1 - \frac{|a-a|}{|a+a|} = 1 \quad \text{bütün sanayilerde ticaret endüstri iğidir, hem ihracat hem ithalat yapıldır.}$$

o Gelir dağılımı kalıpları ülkelerde farklılaşabilmekte düşük gelirli ülkelerde düşük gelir grubundakilere uygun mal üretilmekte iken bu ülkede yaşayan yüksek gelir grublu ülkeler için ihracat gerekir. Bu tür ihracat da endüstri içi ticaret kapsamındadır.

o Endüstri içi ticaret yüksek kalkınma düzeyine sahip kalkınma düzeyleri arasındaki fark az olan ülkeler arasında görülür.

o Kanada - ABD arasındaki ticaret de buna örnek olarak verilebilir.

çekim modeli

Karşılıklı iktisadi ilişkiler en yakın ülkeler arasında olur. Mesafenin azalması ticareti kolaylaştırır.

$$T_{ij} = \frac{A Y_i Y_j}{D_{ij}}$$

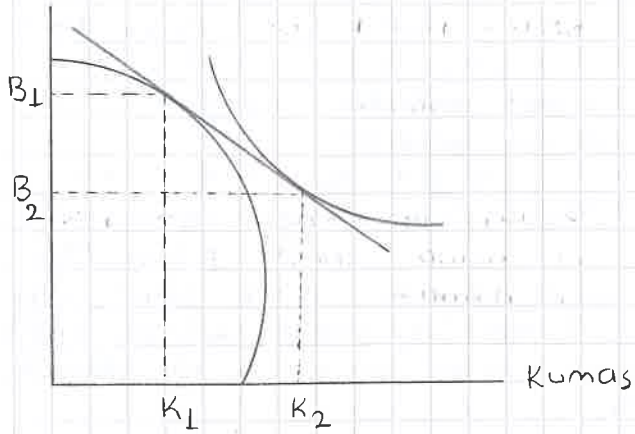
↑ gelir,
↓ Ticaret ↓ Yakın kültür ↓ uzaklık

A kültürel unsurları Y_i ülkesinin geliri Y_j de j ülkesinin gelirini ifade etmektedir.

Ülkelerin kültürleri birbirine yakınsa mesafe azsa gelir düzeyleri yakınsa daha fazla ticaret yaparlar.

L. Ünite Sonu

Buğday

benel denge analizi

Türkiye K_1-K_2 kadar kumas ithal etmektedir.

Türkiye B_1-B_2 kadar buğday ihraç etmektedir.

Tam uzmanlaşma yoktur.

6 C

mukayeseli "üstünlükler"

David Ricardo tarafından geliştirilmiştir.

Tam uzmanlaşma görülür.

Eğer karşılıklı iki ülkeden biri her iki maldan da mutlak olarak üstünse bile ticaret olur.

Emek-faktör teoremine dayanılır.

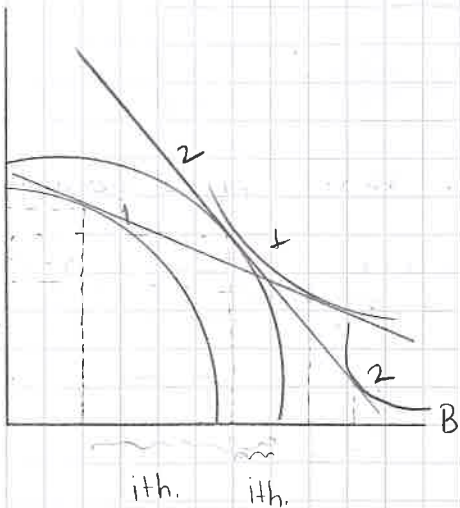
faktör fiyatları eşitliği teoremini de alarak dikkate, spesifik faktör fiyatları ile ilgili;

Faktör fiyatları eşitlenmez.

Spesifik faktörün bol olduğu mal ihraç edilir.

A

~~Ryab~~

Buğday

ticaret hadleri (nispi fiyat) sabit sermayeni artması sonucu denge kaymıştır.

Rybczynski Teoremi

kumas üretimindeki artış, buğday üretiminde çekilen emekle sağlanmıştır.

- ① Bu ticaret, yüksek gelirli ülkeler arasında daha yaygındır.
EIT endeksi 0 ise endüstri arasıdır.
EIT endeksi 1 ise endüstri içidir.
Bu ticaret daha çok benzer mal üreten ülkeler arasında görülür.

Adam Smith'e göre herkeş kendi menfaatini korumak için hareket ederse, kolektif olmayan bu çabadan kolektif bir sonuç çıkar. Bunun uluslararası ticaretteki karşılığı **Serbest Ticaret**

	Türkiye	Almanya
kumas	40 m	60 m
Buğday	120 kg	160 kg

Türkiyede buğdayın 1 m nispi fiyatı nedir?

$$\begin{aligned} 40 \text{ m} &= 120 \text{ kg} \\ 40/120 &= 1 \text{ kg} \\ 0,33 \text{ m} &= 1 \text{ kg} \end{aligned}$$

Almanya her iki malda da mutlak üstünlüğe sahip

Türkiye buğday üretiminde karşılaştırmalı mutlak üstünlüğe sahip.

Bu iki ülke arasında ticaret olur.

Almanya kumas üretiminde uzmanlaşır.

Almanya kaynaklarını sadece kumas üretimine yöneltir.

Leontief Paradoksu

Leontief, ABD'nin sermaye yoğun bir ülke olmasına rağmen, emek yoğun mal ihraç ettiği tespit edilmiştir.

Leontief, paradoksa bir açıklama olarak verimlilik farklarını göstermiş. Leontief faktör yoğunluğunun tersine dönebileceğini savunur.

2. MAL TİCARET TEORİSİ - Talep Analizi

Sosyal Farksızlık Eğrileri

Ferdi farksızlık eğrilerinden sosyal farksızlık eğrilerine ulaşmak bazı kritik varsayımlar gerektirir.

Toplumda maseri bir aklı sahiptir ve tercihlerinde tutarlıdır.

Sosyal farksızlık eğrileri orijine dış bükeydir.

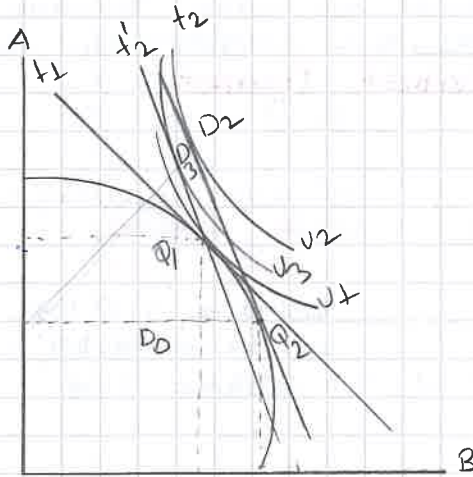
Sosyal farksızlık eğrileri kuzeydoğu istikametinde bir patla oluşturur. Orijinden oluştukça refah artar.

Ancak gelir arttığında, yeniden dağıldığında toplumsal tercihler bölünürse ne olur?

Fertlerin tatmin düzeylerini bağımsız sayabiliriz.

Bütün fertlerin geliri aynı oranda artmış olabilir.

Kazananların kazancı kaybedenlerinkini tazmin etmiş olabilir.

Uzmanlaşma
ticaretle refah artar.

Q_1 oturs'k (kendi kendine yetebilen) durumda hem üretim hem de tüketimi gösterir. Bu noktada;

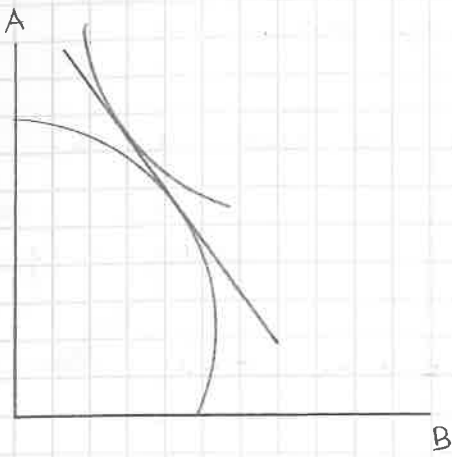
marginal ikame haddi = marginal dönüşüm haddi = ticaret haddi

Ticarete açılınca fiyat t_2 , üretim Q_2 , tüketim D_2 olur.

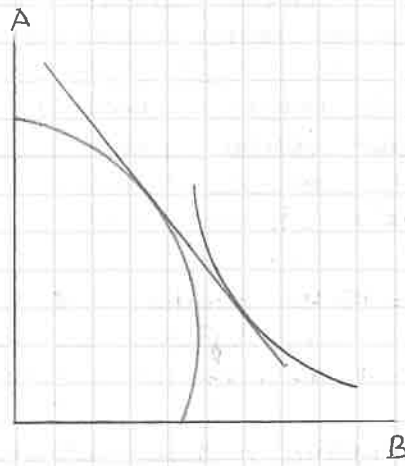
Refah artmıştır. U_2

$D_0 D_2 Q_2 \rightarrow$ Dis ticaret üçgeni

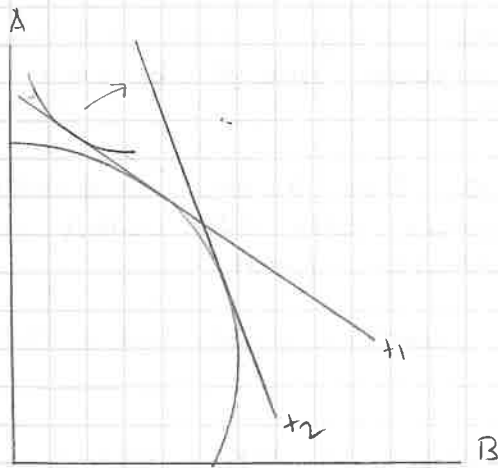
Gelir etkisini ortadan kaldıralım t_2 olsun yine de değişimden kaynaklanan bir refah artışı var U_3

A ithal malı
B ihraç malı

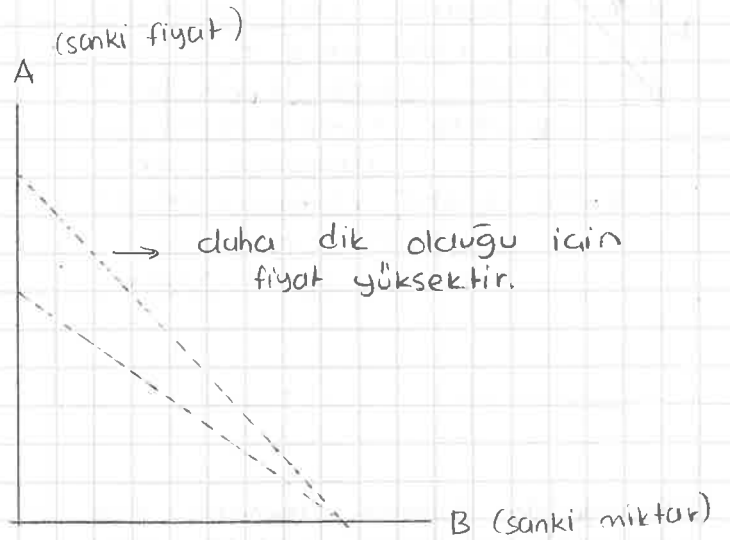

A malı ihraç malı
B malı ithal malı

Hangi malın fiyatı arttı?

A'nın fiyatı düştü
B'nin fiyatı arttı.

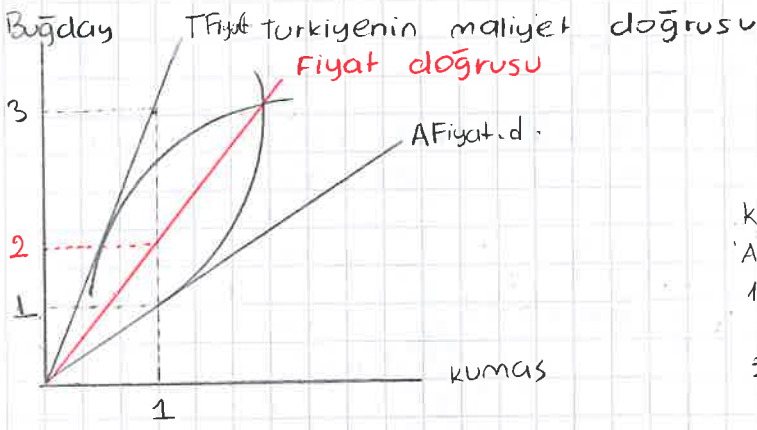
eğri dikleşirse x eksenindeki
malın fiyatı artar.

Teklif Eğrileri

Bir ülkenin hem arzını, hem talebini gösterir. Bir ülkenin talep ettiği mal miktarına karşı, arz etmek istediği miktarların geometrik yeri.

Yani 1 kg buğday vermek karşılığında Türkiye ne kadar kumas istiyor.

1 birim kumas = 3 kg buğday → Türkiye'de
1 birim kumas = 1 kg buğday → Almanyada

0.5 kg buğday

kumasi teklifi en az -
Almanya en az 1 br buğday
1 br kumastan baslar.

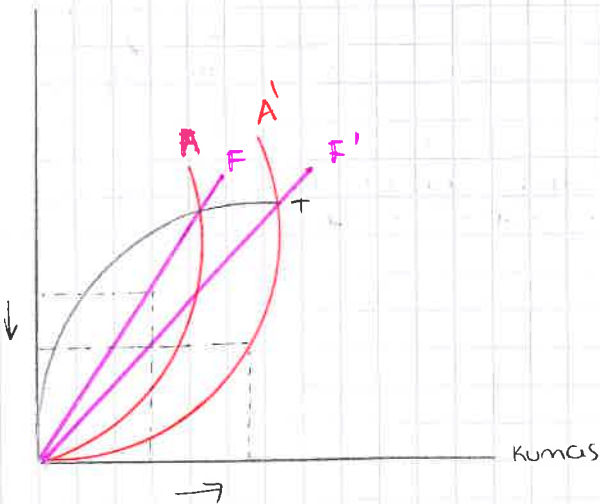
Zamanla verdiği kumas arttıkça
çok buğday alır ve bi önemi
kalmaz.

Türkiye 1 br kumas karşılığında,
3 br buğday teklif eder. Onun
dışındakileri almaz.

1 br kumaş = 2 kilo buğday oldu

Almanya'da kumas teknolojisiinde bir artış olduğunda teklif eğrisi
sağa kayar. Almanya 1 br buğdaya daha fazla kumas verebilir.
Fiyat Almanya'ya lehine olur.

Buğday

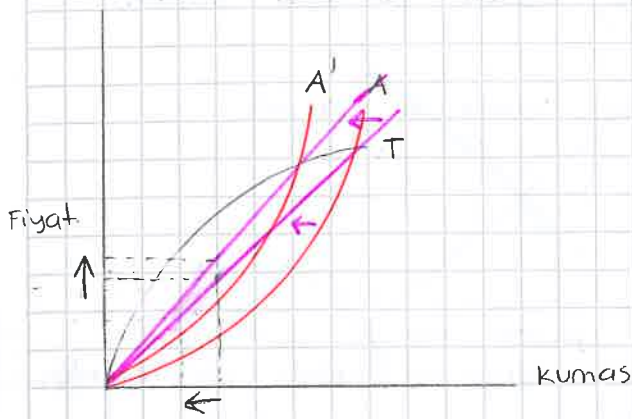
Almanya'da arz şartları iyilesti.
Almanya daha fazla kumas vermeye istekli
Teklif eğrisi sağa kayd.

Kumasın fiyatı ucuzladı.

Ticaret hadleri Türkiye lehine,
Almanya lehine.

Ticaret hacmi artar.

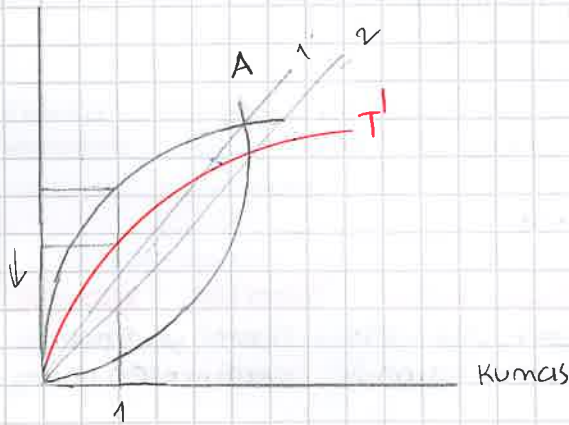
Buğday

Almanya'da kumas talebi artarsa.
Almanya daha az kumas teklif etti.
Teklif eğrisi sola kaydı.
kumasın fiyatı arttı.
Ticaret hadleri Almanyanın lehine
Türkiye lehine
Ticaret hacmi küçüldü.

★ Bir ülkenin ihraç malına olan talep artarsa, ihraç malı fiyatı artar. Ticaret hadleri kendi lehine, ama ticaret hacmi azalır.

Buğday

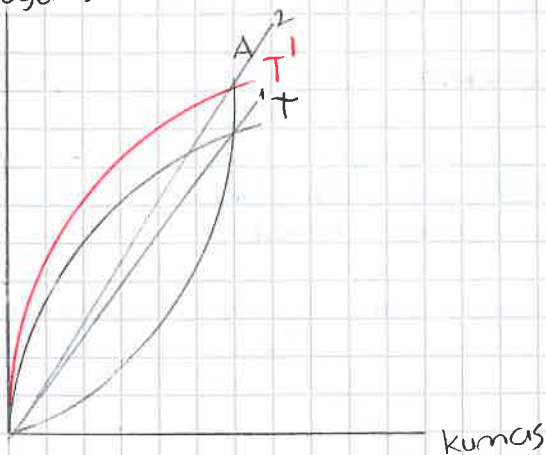

Türkiyede arz şartları kötüleşti.
Daha az buğday teklif eder.
Teklif eğrisi aşağı kaydı.
buğdayın n. fiyatı arttı.
kumas ucuzladı.
Ticaret hadleri Türkiye lehine
Almanya'nın lehine
Ticaret hacmi azaldı.

İhracat malımızın arzı azalırsa
Ama ticaret hacmi azalıyor.

ticaret hadleri lehimize döner.

Buğday

Türkiyede kumas talebi arttı.
Daha çok buğday teklif eder.
Ticaret hadleri Almanyanın lehine
Türkiye lehine
teklif eğrisi yukarı kayar
kumas fiyatı artar.
Buğday düşer
Ticaret hacmi azalır.

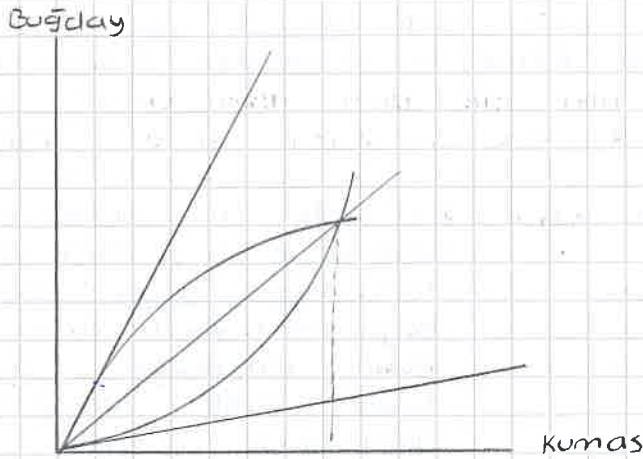
Teklif Eğrisinin Esnekliği

$e > 1$ ise başka ülkenin malına talebin şiddetli olduğunu gösterir.
 $e < 1$ ise talep şiddetini kaybetmiştir.

Teklif eğrisinin esnekliğini ihracatın arz esnekliği etkiler.

$$e = \frac{1}{1-n}$$

Bazı ülkelerin fiyatları etkileme gücü yüksek olduğu için ticaret hadleri onların lehine işler. Nispi fiyat doğrusunu kendi eksenlerinden uzaklaştırırlar.

Dünya ticaretinde önemsiz olan ülkeler, kendileri fiyat yapma gücünde olmadığı halde nispi fiyattan kazançlı çıkabilirler. Buna **önemsiz olmanın önemi** denir.

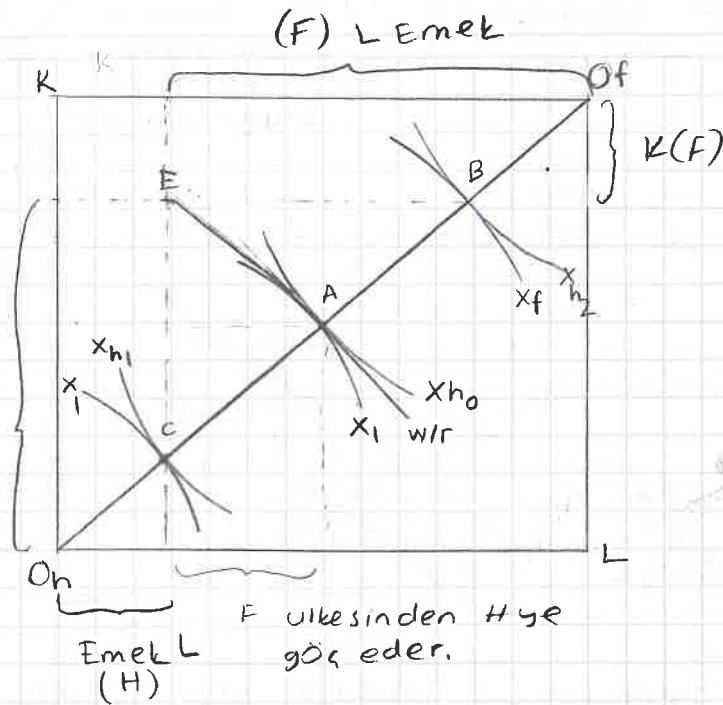
Lüksemburg hem buğday hem kumas aranda önemsiz olduğundan dünya fiyatı ABD iç fiyatına yakın olur. Ticaretten kazançlı çıkan Lüksemburg olur.

— 3 Faktör Ticareti —

Faktör ticareti üç şekilde kendini gösterir.

- 1 Emek Hareketleri
 - 2 Direkt Yatırım
 - 3 Portföy Yatırımı
- } sermaye hareketleri → gidip fabrika almak.
→ bir şirkete borç verme tahvil

Emek hareketlerinin kaynağı ücret farklılıkları, sermaye hareketlerinin kaynağı faiz ve getiri farklılıkları.

X_h ler kesitli üretilebileceğimi
yukarı çıktıkça üretim artar

E noktasında faktör fiyatları eşit değil

F ülkesinde L çok ücret düşük

H ülkesinde L az ücret fazla

ticaret başlarsa faktör fiyatları eşitlenir. Denge kurulur.

$O_h O_f$ diyagonalı her iki ülke de aynı teknolojinin kullanıldığını gösteren **akıt doğrusu**dur. X_f yabancı ülkenin eş ürün eğrisidir. E noktasında faktör fiyatları eşit değildir. (X_h dik, X_f yatay). Değerlendirilecek imkanlar olduğunu gösterir.

Faktör ticareti başladığında denge A'da kurulur. Faktör fiyatları eşitlenir. H sermaye, F emek ihraç eder. Ticaret yoksa aynı zamanda tüketim noktasıdır.

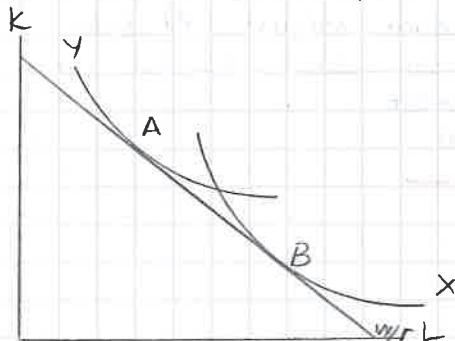
Sermaye hareketli emek hareketsizse denge C'de olur. EC kadar sermaye ihraç edilir. A tüketim noktası olmaya devam eder, yabancılar katılığında CA kadar X ihraç eder.

Sermaye ihraç etmek yerine emek ithal etseydik, denge B'de olurdu, Biz fazla X ürettirdik. İthal ettiğimiz emeğe ödeme buluyor, karşılığında F'ye X satardık.

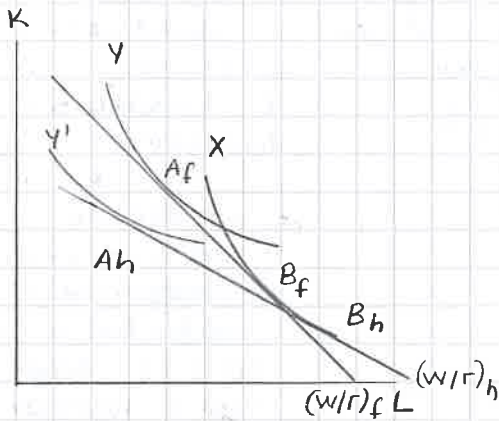
Mal Ticaretine rakip faktör ticareti

Serbest mal ticareti ülkelerde nispi faktör fiyatlarını eşitler.

A noktası Y, B noktası X için faktör bileşim oranlarını gösterir. w/r faktör fiyat oranıdır. Bu durumda faktör ticaretine gerek yoktur. Mal ticareti kazançlarının tek kaynağıdır.

H ülkesi Y malına tarife koyduğunda, Y'nin fiyatı H'de F' 'ye nazaran yükselir. H'de sermayenin getirisi emeğe nazaran artar.

Faktör ticareti serbest olduğunda, H sermaye ithal ve/veya emek ihraç eder. **Bu da mal ticaretinin azalmasına yol açar.** Ancak faktör fiyatları eşitlenmez, çünkü Y malında tarife vardır.

Faktör ticareti mal ticaretini tamamlayabilir. Ölecek ekonomileri sebebiyle de faktör ticareti ile mal ticareti tamamlayıcı olabilir.

4. Büyüme - Ticaret ve Ticaretten Kazançlar

kalkınma: hasıla elde ederken, kullanılan teknik - düzenin değişmesi

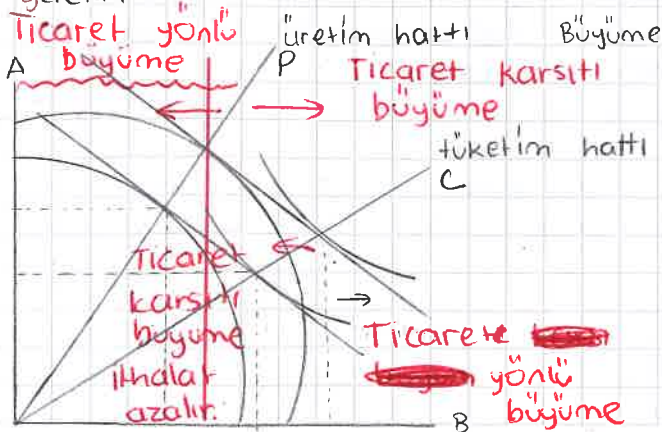
büyüme: daha fazla hasıla elde etmek.

İktisadi kalkınma sanayileşme ile bir tutulmaz çünkü,

1. Üretimin büyük kısmının tarımdan sağlanması fakirliğin tek sebebi değildir.
2. Sanayideki gelişme tarımdaki gelişmeye bağlıdır.
3. Ekonomik kalkınma sektörlerin basit kazançlarından ibaret değildir.

Ekonomik kalkınma uzun bir zaman sürecinde yıl be yıl reel gelirdeki artış olarak ifade edilebilir.

Ancak gelişmekte olan ülkeler için fert başına reel gelire bakmak gerekir.

Büyüme üretim imkanının büyümesidir. A ihraç, B malı ithal üretim noktası (P) sola kayarsa oran sabit değilse, ihraç malı artar. Sg

ithalat artar